

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет агротехнологій та екології
Кафедра тваринництва і кормовиробництва

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«САНІТАРНО-ГІГІЄНИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА»

для студентів ОПП «Технології захисту навколишнього середовища»
спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»
кваліфікації «Бакалавр з технологій захисту навколишнього середовища»

Львів 2023

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Фахівцям аграрного сектору належить основна роль у постачанні населенню біобезпечної продукції тваринного походження, а також у забезпеченні легкої промисловості якісною екологічно чистою сировиною.

Метою викладання дисципліни є підготовка фахівців, здатних займатись біобезпечним тваринництвом із залученням теоретичних знань біології тварин, особливостей технології їх утримання, годівлі та виробництва екологічно чистої продукції.

Завданням дисципліни є формування у студентів знань з народногосподарського значення біобезпечного виробництва продукції тваринництва, біологічних особливостей тварин, оцінка продуктивних якостей сільськогосподарських тварин в екологічно чистому виробництві, визначення кількісної та якісної потреби тварин у кормах, правила виробництва безпечної продукції та порядок проведення її сертифікації з врахуванням санітарно-гігієнічних норм.

Вивчаючи дисципліну студенти набувають таких *компетентностей*:

- Здатність до абстрактного та аналітичного мислення, узагальнень, аналізу та синтезу.

- Знання і критичне розуміння предметної області та професійної діяльності.

- Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- Здатність розробляти та управляти проектами.

- Прагнення до збереження навколишнього середовища.

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- Здатність до попередження забруднення компонентів довкілля та кризових явищ і процесів.

- Здатність обґрунтовувати, здійснювати підбір, розраховувати, проектувати, модифікувати, готувати до роботи та використовувати сучасну техніку і обладнання для захисту повітряного, водного середовищ, раціонального землекористування, поводження з відходами.

- Здатність здійснювати контроль та оцінювати стан забруднення повітря і промислових викидів в атмосферу, води та водних об'єктів, ґрунтів та земельних ресурсів.

- Здатність до розробки методів і технологій поводження з відходами та їх рециклінгу.

- Здатність до управління природоохоронною діяльністю, в тому числі, через системи екологічного керування.

- Здатність до забезпечення екологічної безпеки.

- Здатність оцінювати вплив на довкілля промислових об'єктів та іншої господарської діяльності.

- Здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек.

- Здатність обґрунтовувати технологічні рішення щодо мінімізації негативних наслідків техногенезу в сільському господарстві.

Програмні результати навчання:

- Знати сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні положення з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природозахисних задач у виробничій сфері.
- Обґрунтовувати природозахисні технології, базуючись на теоретичному змісті предметної області.
- Обґрунтовувати та застосовувати природні (безпечні) та штучні системи і процеси в основі природозахисних технологій відповідно екологічного імперативу та концепції сталого розвитку.
- Знати шляхи та методи здійснення науково-обґрунтованих технічних, технологічних та організаційних заходів щодо запобігання забруднення довкілля.
- Вміти проводити вибір інженерних методів захисту довкілля, здійснювати пошук новітніх техніко-технологічних й організаційних рішень, спрямованих на впровадження у виробництво перспективних природоохоронних розробок і сучасного обладнання, аналізувати напрямки вдосконалення існуючих природоохоронних і природовідновлюваних технологій забезпечення екологічної безпеки.
- Вміти розробляти заходи щодо оптимізації просторово-часової структури агроєкосистем, підвищення їх стійкості та продуктивності щодо раціонального ведення сільськогосподарського виробництва в умовах техногенного забруднення та деградації ґрунтів.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни (зміст)

Тема 1. Виробництво екологічно чистої тваринницької продукції в Україні і світі.

Тема 2. Особливості виробництва екологічно чистої продукції.

Тема 3. Стан довкілля та основні чинники, що впливають на виробництво екологічно чистої продукції.

Тема 4. Санітарно-гігієнічні вимоги до тваринницьких підприємств з виробництва екологічно чистої тваринницької продукції.

Тема 5. Основи виробництва екологічно чистих кормів.

Тема 6. Технологія виробництва екологічно чистої продукції скотарства.

Тема 7. Технологія виробництва екологічно чистої продукції свинарства.

Тема 8. Технологія виробництва екологічно чистої продукції вівчарства.

Тема 9. Технологія виробництва екологічно чистої продукції птахівництва.

Тема 10. Екологічно чиста продукція бджільництва.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції, практичні заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції – бесіди і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання або аудіо-відеотехніки. При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як робота у малих групах або дискусія.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання (контрольні

питання або тести), виступають з доповідями і презентаціями. Програмою передбачено такі проекти для формування професійної компетентності як: виступ за темою самостійного вивчення дисципліни та виступ-інформування за темами практичних занять (у вигляді презентації або реферату).

Завдання для самостійного вивчення навчальної дисципліни

Тема	Назва теми
1	Стан виробництва біобезпечної тваринницької продукції.
2	Стратегія розвитку виробництва екологічно безпечної тваринницької продукції в Україні.
3	Порядок підготовки і проведення екологічної сертифікації тваринницької продукції для України та міжнародного ринку.
4	Екологічна безпека виробництва продукції тваринництва в умовах фермерських та індивідуальних господарств населення.
5	Основні принципи розвитку екологічно чистої кормової бази в Україні.
6	Особливості відтворення ВРХ в скотарстві.
7	Особливості відтворення свиней в свинарстві.
8	Організація стриження овець і оцінка якості вовни.
9	Інкубація яєць.
10	Фальсифікація меду.

План лекційних занять з дисципліни

Тема	Тема, питання що вивчаються
1	Тема 1. Виробництво екологічно чистої тваринницької продукції в Україні і світі. Стан і розвиток екологічно чистого виробництва в Україні і світі. Переваги і принципи виробництва екологічно чистої продукції. Біобезпечне виробництво та екологічно чисті продукти харчування.
2	Тема 2. Особливості виробництва екологічно чистої продукції. Законодавче забезпечення та нормативно-правова база. Ринки збуту екологічно чистої продукції. Сертифікація екологічно чистої продукції. Маркування екологічно чистої продукції. Правила поводження з екологічно чистими продуктами.
3	Тема 3. Стан довкілля та основні чинники, що впливають на виробництво екологічно чистої продукції. Вимоги до забруднення ґрунтів радіоактивними ізотопами, токсинами та важкими металами при органічному виробництві. Рухомі форми токсикантів та фітотоксична дія різного роду забруднювачів ґрунту. Санітарні вимоги до питної і технологічної води. Екологічно безпечне зберігання та використання гною.
4	Тема 4. Санітарно-гігієнічні вимоги до тваринницьких підприємств з виробництва екологічно чистої тваринницької продукції. Вимоги до території ферм. Гігієнічна оцінка шкідливих газів повітря тваринницьких приміщень. Вплив мікроклімату на організм тварин. Шляхи накопичення токсинів в організмі тварин.
5	Тема 5. Основи виробництва екологічно чистих кормів. Основні засади альтернативної системи землеробства. Інтегровані системи захисту рослин. Характеристика кормів, дозволених в органічному тваринництві. Санітарія кормів. Профілактика захворювань, пов'язаних з неповноцінною і недоброякісною годівлею тварин.
6	Тема 6. Технологія виробництва екологічно чистої продукції скотарства. Біологічні особливості ВРХ. Класифікація і характеристика порід ВРХ. Молочна і м'ясна продуктивність ВРХ. Утримання і годівля ВРХ в біобезпечному скотарстві.

7	Тема 7. Технологія виробництва екологічно чистої продукції свинарства. Біологічні особливості свиней. Класифікація і характеристика порід свиней. Утримання і годівля свиней в біобезпечному свинарстві.
8	Тема 8. Технологія виробництва екологічно чистої продукції вівчарства. Біологічні особливості овець. Класифікація і характеристика порід овець. Фізико-технічні властивості вовни. Смушкова і овчинна продуктивність овець. Утримання і годівля овець в біобезпечному вівчарстві.
9	Тема 9. Технологія виробництва екологічно чистої продукції птахівництва. Біологічні особливості птиці. Класифікація і характеристика порід птиці. Утримання і годівля птиці в біобезпечному птахівництві.
10	Тема 10. Екологічно чиста продукція бджільництва. Характеристика екологічно чистої продукції бджільництва. Хімічний склад меду. Фізичні та хімічні властивості меду.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Тема і короткий зміст заняття
1	Світло, освітлення приміщень й опромінення тварин. Вивчення норм світлового режиму для різних видів і груп тварин та методи визначення ступеня освітлення тваринницьких приміщень.
2	Тепловий баланс тваринницьких приміщень. Принципи розрахунку теплового балансу тваринницьких приміщень.
3	Оцінка впливу тваринницьких комплексів та ферм на стан атмосферного повітря. Принципи розрахунку величини викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від тваринницьких комплексів та ферм.
4	Розрахунок об'єму вентиляції тваринницьких приміщень. Принципи розрахунку режиму вентиляції тваринницьких приміщень.
5	Оцінка поживності кормів за хімічним складом. Оцінка поживності кормів за вмістом перетравних поживних речовин. Оцінка загальної поживності кормів у вівсяних кормових одиницях. Розрахунок річної потреби кормів. Характеристика поживних і біологічно активних речовин, що входять до складу кормів. Хімічний склад різних кормових засобів. Вирахування виходу поживних речовин з 1 га посіву різних кормових культур. Перетравність окремих поживних речовин. Коефіцієнт перетравності. Протеїнове відношення. Вирахування коефіцієнтів перетравності поживних речовин та протеїнове відношення. Поняття про вівсяну кормову одиницю. Визначення вмісту вівсяних кормових одиниць у кормах. Принципи розрахунку площі кормових угідь. Методика розрахунку площі кормових угідь.
6	Облік та оцінка молочної продуктивності корів. Відбір зразків молока для хімічних аналізів. Органолептична оцінка молока. Визначення густини, чистоти, кислотності і бактеріального обсіменіння молока. Вимоги до якості молока. Облік і оцінка м'ясної продуктивності ВРХ. Характеристика вгодованості туш сільськогосподарських тварин. Оволодіння принципами оцінки молочної продуктивності корів. Відбір зразків молока для хімічних аналізів, проведення органолептичної оцінки молока, його густини, чистоти, кислотності і бактеріального обсіменіння. Державні стандарти на молоко. Принципи обліку і оцінки м'ясної продуктивності. Визначення якості м'яса забитих тварин.
7	Технологія виробництва екологічно чистої продукції свинарства. Технологія відгодівлі свиней. Принципи складання технологічної схеми відгодівлі свиней.

8	Технологія виробництва екологічно чистої продукції вівчарства. Принципи обліку та оцінки вовнової та м'ясної продуктивності овець. Методика складання технологічної схеми вирощування і відгодівлі овець.
9	Технологія виробництва екологічно чистих курячих яєць. Оцінка якості екологічно чистих курячих яєць. Технологія виробництва екологічно чистого м'яса курей. Ознайомлення з технологією виробництва екологічно чистих курячих яєць. Принципи складання технологічної схеми виробництва яєць на птахофабриках. Державні стандарти та основні методи визначення якості екологічно чистих курячих яєць. Засвоєння методики технологічних розрахунків виробництва екологічно чистого м'яса бройлерів.
10	Оцінка якості екологічно чистої продукції бджільництва. Державні стандарти та основні методи визначення якості продукції бджільництва.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- 1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).*
- 2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка – розв'язування завдань, підготовка рефератів, презентацій, контрольні роботи (з конкретних питань тощо) або тести*
- 3. Практична перевірка – аналіз виробничої інформації, вирішення завдань.*
Види контролю: поточний контроль, проміжна та семестрова атестація.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота (разом 50балів)										Підсумковий тест (екзамен)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	50 балів	100
3	3	3	3	13	10	4	4	4	3		

T1, T2 ... T10 – теми.

Відпрацювання пропущених занять студентами здійснюється згідно «Положення про порядок відпрацювання студентами Львівського національного аграрного університету пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Студент представляє конспект а з пропущеної теми лекційного курсу та опрацьований практичний матеріал (захист роботи або контрольна чи тестові завдання)) з відповідної тематики. Самостійне вивчення навчальної дисципліни за вищевказаними темами передбачає також підготовку рефератів, доповідей, презентацій.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах розділів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль. Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності;

“добре” – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності;

“задовільно” – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно;

“незадовільно” – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

Питання які виносяться на екзамен

1. Охарактеризуйте стан і розвиток екологічно безпечного виробництва в Україні і світі.
2. Дайте визначення екологічно чистому виробництву та біобезпечним продуктам харчування.
3. Опишіть переваги екологічного виробництва.
4. Опишіть принципи екологічного виробництва.
5. Опишіть законодавче забезпечення екологічного виробництва.
6. Назвіть нормативно-правову базу екологічного виробництва.
7. Назвіть ринки збуту екологічно чистої продукції.
8. Опишіть порядок сертифікації екологічно чистої продукції.
9. Як проводять маркування біобезпечної продукції?
10. Назвіть правила поводження з екологічно чистими продуктами.
11. Які знаєте вимоги щодо забруднення ґрунтів радіоактивними ізотопами, токсинами та важкими металами при органічному виробництві?
12. Назвіть рухомі форми токсикантів.
13. Опишіть фітотоксичну дію різного роду забруднювачів ґрунту.
14. Опишіть санітарні вимоги до питної і технологічної води.
15. Опишіть екологічно безпечне зберігання гною.
16. Опишіть екологічно безпечне використання гною.
17. Назвіть основні засади альтернативної системи землеробства.
18. Опишіть інтегровані системи захисту рослин.
19. Охарактеризуйте енергетичну оцінку кормів.
20. Охарактеризуйте неорганічні речовини корму.
21. Охарактеризуйте органічні речовини корму.
22. Що таке перетравність речовин корму і яке значення вона має для його поживності?
23. Як класифікують корми?
24. Охарактеризуйте грубі корми.
25. Охарактеризуйте соковиті корми.
26. Охарактеризуйте концентровані корми.
27. Охарактеризуйте корми тваринного походження.
28. Опишіть кормову цінність відходів технічних виробництв.
29. Вітаміни, мінеральні і біологічно активні речовини як кормові засоби.
30. Охарактеризуйте зелені корми.
31. Опишіть технологію заготівлі сіна.
32. Опишіть технологію силосування кормів.

33. Опишіть технологію заготівлі сінажу.
34. Опишіть порушення у тварин, викликані незадовільним фізичним станом кормів.
35. Опишіть порушення у тварин, викликані наявністю у кормах токсинів природнього походження.
36. Яка існує профілактика отруєнь тварин токсинами штучного походження?
37. Опишіть порушення у тварин, викликані ураженням кормів біологічними агентами.
38. Назвіть вимоги до території тваринницьких ферм.
39. Опишіть гігієнічну оцінку шкідливих газів повітря у тваринницьких приміщеннях.
40. Опишіть вплив мікроклімату тваринницьких приміщень на організм тварин.
41. Опишіть оцінку впливу тваринницьких комплексів та ферм на стан атмосферного повітря.
42. Назвіть шляхи накопичення токсинів в організмі тварин.
43. Опишіть оцінку освітлення тваринницьких приміщень.
44. Опишіть процес визначення теплового балансу тваринницьких приміщень.
45. Опишіть процес визначення об'єму вентиляції тваринницьких приміщень.
46. Назвіть біологічні особливості великої рогатої худоби.
47. Охарактеризуйте породи великої рогатої худоби.
48. Охарактеризуйте молочну продуктивність корів.
49. Як проводять оцінку молочної продуктивності корів?
50. Як проводять оцінку м'ясної продуктивності великої рогатої худоби?
51. Опишіть системи утримання великої рогатої худоби в органічному скотарстві.
52. Опишіть способи утримання великої рогатої худоби в органічному скотарстві.
53. Опишіть процес відбору середнього зразка молока.
54. Які показники визначають при органолептичній оцінці молока?
55. Як визначають густину молока та які її оптимальні значення?
56. Як визначають чистоту молока та на які групи за чистотою його поділяють?
57. Як визначають кислотність молока та які його оптимальні значення?
58. Як визначають бактеріальне забруднення молока та на які класи його поділяють?
59. Назвіть вимоги до якості незбираного коров'ячого молока.
60. Опишіть особливості годівлі великої рогатої худоби в органічному скотарстві.
61. Опишіть особливості відтворення великої рогатої худоби в органічному скотарстві.
62. Назвіть категорії вгодованості яловичини.
63. Назвіть біологічні особливості свиней.
64. Охарактеризуйте породи свиней.
65. Опишіть особливості утримання свиней в органічному свинарстві.
66. Опишіть особливості годівлі свиней в органічному свинарстві.
67. Опишіть особливості вирощування молодняку свиней в органічному свинарстві.
68. Назвіть особливості відтворення свиней в органічному свинарстві.
69. Назвіть категорії вгодованості свинини.
70. Назвіть біологічні особливості овець.
71. Охарактеризуйте породи овець.
72. Опишіть фізико-технічні властивості вовни.
73. Охарактеризуйте смушкову і овчинну продуктивність овець.
74. Опишіть способи утримання овець в органічному вівчарстві.
75. Опишіть способи годівлі овець в органічному вівчарстві.
76. Опишіть організацію стриження овець та оцінку якості вовни.
77. Назвіть категорії вгодованості баранини.
78. Назвіть біологічні особливості птиці.

79. Охарактеризуйте породи птиці.
80. Опишіть особливості утримання птиці в органічному птахівництві.
81. Опишіть особливості годівлі птиці в органічному птахівництві.
82. Охарактеризуйте процес інкубації яєць.
83. Назвіть вимоги до показників якості яєць.
84. Назвіть категорії вгодованості тушок птиці.
85. Опишіть технологію виробництва органічного м'яса курей.
86. Охарактеризуйте органічну продукцію бджільництва.
87. Опишіть хімічний склад меду.
88. Опишіть фізичні та хімічні властивості меду.
89. Які існують способи фальсифікації меду?

Рекомендована література

Базова

1. Еко та ГМО-продукти: навч. посіб. / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу, Л.В. Флока, О.О. Горячова, А.С. Ткаченко 2020. 265 с.
2. Сусол Р.Л. Технологія виробництва екопродукції тваринництва: курс лекцій з вивчення дисципліни для здобувачів III рівня вищої освіти «доктори філософії» спеціальності 204 «ТВППТ» денної та заочної форми навчання. Одеса: ОДАУ, 2019. 243 с.
3. Технологія виробництва продукції тваринництва / О.Т. Бусенко, В.Є. Скоцик, М.І. Маценко та ін. / за ред. О.Т. Бусенка. К.: Агроосвіта, 2013. 492 с.

Допоміжна

1. Гігієна тварин: підручник / М.В. Демчик, М.В. Чорний, М.О. Захаренко, М.П. Високос. 2-ге видання. Х.: Еспада, 2006. 520 с.
2. Зооекологія. Теоретичні основи та лабораторно-розрахунковий практикум: навч. посібник / В.П. Славов, В.М. Біденко, М.І. Дідух та ін. Житомир: Вид-во ЖНАЕУ, 2016. 140 с.
3. Михайленко О.Г. Розвиток органічного сільського господарства в системі євроінтеграційних процесів в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер.: Економічні науки. 2014. Вип. 6, Ч. 3. С. 40-45.
4. Технологія виробництва продукції тваринництва: навч. посіб. / Л.І. Постернак, Г.М. Огороднічук, Т.В. Шевчук, В.П. Кучерявий. Вінниця: ВЦ ВНАУ, 2010. 96 с.
5. Томашевська О.А. Органічне виробництво в світі: реалії, перспективи. *Інновації та економіка*. 2013. № 6. С. 161-164.
6. Pekala A. Market analysis of organic foods in the Nordic and Baltic countries. Nordic Council of Ministers. Copenhagen, Denmark. 2020. 139 p.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси - книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет з переліком сайтів:
 Declaration of conformity with Bio Suisse standards <http://www.bio-suisse.ch>.
 Naturland standards. <http://www.naturland.de/en/naturland/naturland-standards.html>
<http://www.organic.com.ua>
<http://organic.ua/uk/organicworld/faq>
<https://tvarynnyctvoua.at.ua/load/>
<http://presa.ua/tvarinnictvo-ta-veterinarija.html>
<http://www.ecolabel.org.ua>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Курс передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.